

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 14

ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ЯК ЗАСОБУ НАЛАГОДЖЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Томчаковська Юлія Олегівна Контрастивна лінгвістика: прикладні аспекти	641
Строченко Леся Василівна Англомовний військовий дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень	643
Варешкіна Наталія Володимирівна Принцип комунікативної орієнтації у навчанні читання	645
Дихта Наталя Миколаївна, Явдоцук Анастасія Андріївна Поняття юридичного дискурсу, особливості англомовної терміносистеми та її функціонування	648
Єрмоменко Світлана Василівна Українські суфікси суб'єктивної оцінки в англійському перекладі	651
Томчаковський Олександр Георгійович Англомовна навчальна лексикографія	653
Тупікова Тетяна Валеріївна, Козак Тетяна Борисівна Розвиток семантики дієслів sehen та hören у німецькій мові (діахронічне дослідження)	655
Потенко Людмила Олександрівна Особливості утворення сучасних неологізмів як мовного відображення війни у медіатекстах	658
Фрумкіна Арина Леонівна Практична підготовка викладачів немовних предметів до викладання фахових дисциплін іноземною мовою	661
Швелідзе Лідія Дмитрівна Наукова дискусія в контексті професійного спілкування	665
Alexeyev Mykola, Alexeyeva Liudmyla, Synyova Tetiana Old French in the English language of law: historical background	668
Лесневська Катерина Вікторівна Виклики у викладанні та вивченні сучасної юридичної англійської мови	671
Ковальова Ксенія Олександрівна Понятійні ознаки концепту textile в англійській мові	673

6. Aryna Frumkina. Postmodern principles in integrated teaching of foreign languages and fine art to primary learners in the New Ukrainian School. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, vol. 13, issue 4, 2021. Pp. 579–594.
7. Sokolov A. N. Inner Speech and Thought : monograph. N. Y. : Plenum, 1972. 284 p.

Ключові слова: інтегроване навчання, іноземна мова, інтеграція, фахові предмети, викладання.

Key words: integrated education, foreign language, integration, professional subjects, teaching, major subjects.

ШВЕЛІДЗЕ ЛІДІЯ ДМИТРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук*

НАУКОВА ДИСКУСІЯ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

В сучасному світі іноземна мова з кожним роком набуває все більшої популярності. Саме зараз суспільству потрібні фахівці, які володіють іноземною мовою на рівні професійного спілкування, де мова виступає інструментом професійної діяльності, а рівень її знання визначає професіоналізм та якість фахівця.

Під час підготовки фахівців у немовних ЗВО викладачі постають перед труднощами, такими як швидкість підготовки здобувачів базовому рівню володіння іноземною мовою (лексикою та граматику), а також формуванню комунікативних навичок. Іншими словами йдеться про досягнення вільного спілкування та володіння іноземною мовою в рамках певної професійної діяльності.

Метою дискусії є з'ясування та зіставлення різних точок зору, пошук, виявлення істинної думки, знаходження правильного розв'язання спірного питання. Цей вид діяльності є ефективним у розвитку комунікативних навичок, тому, що дискусія дозволяє створити сприятливу мовну ситуацію для застосування здобутих знань у рамках професійної тематики.

Дискусія передбачає використання різноманітних видів мовленнєвої діяльності. На першому етапі дискусії здобувачу необхідно сформулювати свою точку зору з того чи іншого питання, вдаючись до використання монологічного мовлення. Наступним кроком є елемент аудіювання, при якому інші учасники дискусії формують своє ставлення до цієї проблеми.

Наступний етап – підтвердження власної думки шляхом переконання співрозмовника. На цьому етапі дискусія може перейти у полеміку. Тут буде мати місце як монологічна, так і діалогічна мова. На останньому етапі резюмується все вище сказане і формуються висновки.

Практика показує, що цей вид мовної діяльності є дуже плідним якщо правильно обрана тема для дискусії. Тут дуже важливо торкнутися питання, яке б хвилювало всю аудиторію, щоб усі комуніканти були залучені до процесу дискусії. На початковому етапі навчання, викладач сам повинен формулювати тему обговорення з урахуванням інтересів аудиторії.

Після того як в учасників сформується досвід ведення дискусії, їм пропонується самостійно сформулювати проблему, наприклад, у результаті прочитання статті чи позааудиторно підібрати тему обговорення, що дозволить здобувачу творчо підійти до цього виду роботи.

Традиційно для організації дискусії здобувачів ділять на дві (або більше) групи та пропонують вирішити якийсь завдання. Як відомо, запорука успіху будь-якої діяльності – це підвищений інтерес і мотивація. Так, щоб поживити дискусію, на початковому етапі навчання її краще організовувати як полеміку. Як дискусія, так і полеміка є різновидами суперечки, але якщо в першому випадку учасники диспуту, зіставляючи суперечливі судження, прагнуть дійти єдиної думки, знайти спільне рішення, встановити істину, то полеміка має на меті здобути перемогу над противником, відстояти та затвердити власну позицію.

Дискусія є складнішим різновидом мовної комунікації, вона потребує більш детального підходу. У рамках аудиторних занять успішною є полеміка. Полеміка може мати різний характер: «суперечка через істину», «суперечка для переконання будь-кого», «суперечка заради суперечки», «суперечка заради перемоги».

Ефективним, як правило, є «суперечка заради перемоги». Тут є елемент гри, що, безумовно, розряджає обставини. Двом групам можна запропонувати зайняти різні позиції з одного й того ж самого питання тобто, провести полеміку як боротьбу принципово протилежних думок щодо того чи іншого питання, з метою захистити, відстояти свою точку зору та спростувати думку опонента. Внаслідок такої діяльності визначається переможець.

Тут головною мотивацією членів команди буде бажання перемогти. Змагальний дух, а також відповідальність за те, щоб не підвести колег, «змусить» здобувачів серйозніше поставитися до виконання завдання. Також можна вибрати стороннього спостерігача (одного зі здобувачів), який наприкінці полеміки визначить команду-переможця, де головним критерієм виступатиме рішення комунікативних завдань.

На початковому етапі, коли для здобувачів дискусія є ще новим видом роботи, а провідну роль бере на себе викладач, також ефективною є «суперечка для переконання будь-кого». Тут викладач може зайняти окрему позицію, яка йде в розріз із загальноприйнятою думкою чи думкою аудиторії, та запропонувати здобувачам відстояти їхню точку зору, спростувавши при цьому позицію викладача. Такі штучні ситуації завжди є дуже результативними.

Здобувачі вищої освіти, бажаючи довести викладачеві, що той не має рації, дуже емоційно починають відстоювати свою точку зору. Як показує практика, усі здобувачі бажають висловитись. У таких

суперечках, як правило, навіть ті, хто не дуже впевнені у своїх комунікативних здібностях включаються до розмови та відстоюють свою позицію.

За таким видом роботи викладачеві слід звертати увагу не абсолютну правильність мови, а відносну. Оцінюючи здобувача, потрібно брати до уваги не мовні допущені помилки, а те, як він упорався з комунікативними задачами.

Як зазначалося вище, дискусія – громадська суперечка, метою якої на відміну від полеміки є з'ясування і зіставлення різних точок зору, виявлення істинної думки, знаходження правильного та розв'язання дискусійного питання. На наш погляд, як більш складний різновид комунікації, дискусія вимагає більш серйозної підготовки.

На початковому етапі дискусію краще проводити як підготовлену суперечку, яка планується заздалегідь так, що здобувачі мають можливість ознайомитися з предметом спору, визначити свою позицію, продумати аргументи. Учасники дискусії весь час повинні мати на увазі тезу, що обговорюється, і все, що вони говорять, має служити для її захисту або спростування. У процесі дискусії не потрібно відходити від головної головної тези. Тому на початковому етапі здобувачі повинні готуватися до дискусії позааудиторно, наприклад: збір додаткової інформації (дані, дати, факти), письмове формулювання тези, складання тезового плану, складання словника.

Використання на заняттях таких ігрових тренінгів дозволяє здобувачам вищої освіти використовувати раніше отримані знання, а також сприяє розвитку їхніх мовних навичок.

Список використаних джерел:

1. Cashin W. E. Effective Classroom Discussions. IDEA Paper. 2012. No. 49. IDEA Center, Kansas State University. P. 36.
2. Грицик Н., Гавриш О., Наумчук Т. Особливості навчання англomовної професійно орієнтованої дискусії студентів у вищій школі. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2021. № 93. С. 67–75.
3. Сабат С. Дискусія як метод інтерактивного навчання іноземних мов майбутніх фахівців сфери міжнародних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2014. Вип. 35. С. 252–258.

Ключові слова: професійне спілкування, дискусія, мовна комунікація, комунікативні завдання, комунікативні навички.

Key words: Professional communication, discussion, language communication, communicative tasks, communication skills.